

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Az új Természettudományi Múzeum tervezete*

Forrás:

Fáklya

Bp

(Hely)

1919. 77

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

708

Hely

Természettudományi Múzeum (tervezet)

Idő

"1919"

Személy

Az új Természettudományi Múzeum tervezete

A Természettudományi Szövetség megbízásából Lendl Adolf, Soós Lajos és Jablonszky Jenő közreműködésével elkészítette az új Természettudományi Múzeum tervezetét s ezt a Közközlésügyi Népbizottság támogatásával külön füzet alakjában közre bocsátotta.

Az érdekes tanulmány abból indul ki, hogy a tudományos múzeumaink nem töltik be hivatalukat olyan mértékben, mint ahogyan ez kívánatos volna, mert nem állnak a közművelődés szolgálatában és inkább csak a szoros, vélt tudományos kutató irányt követik, holott egyúttal a tudomány s az ismeretek szemléltető és tág terjesztésére is kellene törekedniök. Nem illeszkedtek bele kellőképpen eddig az ország s a nép kulturális érdekeibe és nem tudják a művelődést szomjuhozó tömegeket magukhoz vonzani; pedig a legszebb feladatuk abban volna, ha a szabad oktatással párhuzamosan arra törekednének, hogy a tudományt könnyed, kellemes, szinte szórakoztató módon az okulásra hajlandó közönségnek nyújtsanak.

Ilyen holt helyek a mi nagyvárosi életünkben a M. Nemzeti Múzeum természetrajzi osztályai, amelyek semmi tudományt népszerűsítő hatást nem gyakorolnak a főváros népére. Ezért változtatni kell, hogy e gazdag gyűjteményeink hasznát érezzük. Ez okból elsősorban külön választandók a természetrajzi állat-, növény-, ásvány- és őslény-

ani osztályok az amugy is túlszűfolt M. Nemzeti Múzeumból és külön terjedelmes múzeumban egyesítendőek. A Néprajzi Múzeum — amely ezidő szerint a városligeti Iparcsarnokban használatlanul szorong — hasonlóképpen átalakítandó és egy ujonnan szervezendő emberani (anthropológiai) osztály berendezése révén bővítendő, hogy amígy mint külön fejezettel múzeum akár az előbbivel együtt tényleg érdemesen betölthesse a helyét a kultúra általánosítása terén.

Az erről szóló tervezet ajánlja most nyomtatott füzet alakjában a Természettudományi Szövetség az illető tényczök figyelmébe. Azt mondja ebben a szerző, hogy az új Természettudományi és Néprajzi Múzeumot a város lehetőleg forgalmas és könnyen megközelíthető helyén, de nem a zsúfolt utcák zajos fömkelegében kell felépíteni. Mint ilyen helyet megjelöli a Vérmezőt.

Ezt a terjedelmes területet keríté (esetleg botanikus kertté) kell átalakítani s e kert közepén lenne a legalkalmasabb hely az általános művelődésnek szánt két újszerű intézmény számára. Mindenki szívesen keresi fel az ilyen helyet és a közönség kedvéért főként az esti órákban kell a gyűjteménytermeket nyitva tartani, hogy nézni-látni, szórakozva okulni járjon oda százezernyi nép.

Figyelmet kellő s az érdeklődést kielégítő módon kell a gyűjteménytermeket berendezni. Azt az ósdi irányt, hogy a múzeumokban sorba rakott, kitömött állatokat és préselt növényeket állítunk a

közönség elé, el kell hagyni és mutatósan, könnyen érthető módon magát az életet, az életudomány szép fejezeteit kell a látogatóknak szemléltetésére bocsátani. Válogatni kell a tárgyat, szépet, hasznosat, művésziesen feldolgozva, ismertetésül adni. Az állatok különböző életmódját, helyő szervezetségét, földrajzi elterjedését, fejlődését beiszetős preparátumokban, modellek, rajzok felhasználásával könnyen be lehet mutatni; nemcsak egyszerű készítmények, hanem diorámák, biológiai

csoportok, térképek, minták stb. használhatók e célra.

A növényteni osztály hasonló berendezéssel állítható az általános érdeklődés körébe. A növényzet különböző kialakulása a különböző kőzetek talaján, a réten, a mocsárban; virágok biológiája kapcsolatban a rovarok életével; a növényfajok küzdelme egymással a szabad természetben; vagy az egyes növény fiziologiája, a gyökér, a lörzs, a levél hivatása az életben, a mag csírázása stb. mind érthetően és tetszetősen megmagyarázható a modern muzeumokban. Még érdekesebb és egyúttal megragadóbb a földi élet kifejlődése magának a Földnek geológiai kialakulása keretében. A régen eltűnt geológiai korszakok, az őskori állatok és növények, a jégkorszak az ősemberrel és kortársával, a mamuttal, a háziállatok keletkezése és még számos más helyesen választott fejezete a földtannak a közönség okulására vezetne.

A néprajznak, mint tudománynak sok érintkezése van a művészettel is; itt azonban meg lehet találni azt a határt, amely megszabja, mit tartsunk meg a tárgyi tudománynak, mit utaljunk át a művészet kedvelőibez. A néprajz szoros kapcsolatba hozható az embertannal is, amely az okului vágyó emberek előtt ugyszólván teljesen ismeretlen terület; pedig milyen fontos volna az, hogy az ember legalább nagyjában ismerje meg a saját maga szervezetét.

Ilyen célokat szolgálna tehát ez az új Természetráji és Népráji Múzeum, amelynek modern gondolatokban gazdag tervezetét olvasmányul is ajánlhatjuk mindenkinek.

Egyik legfőbb célunk, hogy a modern tudományt s az ismereteket közkinccs gyanánt mindenkinek juttassuk; ha ez a két múzeum létesülne; nagyot haladnánk célunk felé.